

MOTİF

NECİP FAZIL KISAKÜREK MESLEKİ TEKNİK ANADOLU LİSESİ

OKUL SEÇKİSİ

2023-2024

SAYI:1

ŞİİR-YAZI

ARAŞTIRMA-HABER

KAPAK RESMİ: ESMANUR KAŞKAYA- 11/D

İÇİNDEKİLER

01

BAŞYAZI
TUNCAY BARAL

02

EDİTÖRDEN
MEHMET SAĞLAM

03

KARMAŞA
SUDE NAZ DEMİR

04

SİVAS KIZLARININ
ÜRETİM VE HİZMET
SEKTÖRLERİNDE
AVRUPA STAJI

06

TÜRKÜ EVRENİ
ERCAN KIZILDAĞ

08

BİR KİTAP BİN MERAK

10

DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN
MUSTAFA KUTLU'NUN
HİKÂYELERİ
HASAN BASRİ GÖKTEPE

12

PRAG: BİR MASAL ŞEHİRİ
SELİN GÜL

13

PHILOSOPHİA
YASİN ÖZTÜRK

15

YURT DIŞI ANILARIM
HÜSNA DEMİR

16

SEN
EMİNE ARSU

17

ALOŞ
HATİCE DOĞAN

18

YABANCI DİL
ÖĞRENMENİN ÖNEMİ
SELİN GÜL

19

PROVERBS AND IDIOMS
IN ENGLISH
SELİN GÜL

20

SİVAS GİBİ ŞEHİRİN Mİ
YIKILDI?
YADİGAR GÜLER

23

EDEBİYAT TOPLUMUN
AYNASIDIR
SELMA ÇELİK

BASYAZI

Tuncay Baral-Okul Müdürü

“Eğitimidir ki bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır ya da esaret ve sefaletle terk eder.” der Atatürk. Eğitimin ne kadar hayati olduğunu bu sözüyle vurgulayan Başöğretmen Atatürk, hepimize birtakım ödevler de bırakmıştır. Tüm toplumlar, eğitimin öneminin farkına varmış ve milletler kendi karakteristik özelliklerine uygun nesiller yetiştirmek için eğitim üzerine eğilmiş, bilimsel çalışmalarla eğitimin yöntemlerini bulmaya çalışmışlardır. Bu manada millet olarak ortaya koyduğumuz eğitim anlayışıyla aziz milletimizin şanlı tarihini bilen, milletimizin özgürlük ve bağımsızlığa verdiği önemin farkında olan, değerlerini benimsemiş, yüksek kültürlü, çağdaş nesiller yetiştirerek geçmişten aldığımız güçle geleceği inşa etmek, en önemli görevlerimizdendir.

Türkiye Yüzyılı felsefesi ile sonsuza kadar yaşayacak Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında neslimizi ihya etmek, onları modern toplumların önünde lider yapmak, tarihine yakışır yeni medeniyetleri inşa etmek üzere yetiştirmek başta öğretmenlerimiz olmak üzere tüm eğitim çalışanlarının ve hepimizin görev ve sorumluluğudur.

Ülkemizin en kıymetli hazinesi, gelecekteki mutluluğumuz olan kıymetli öğrencilerimizi devletimizin ve aziz milletimizin beklentileri doğrultusunda yetiştirmek, onları gelecek için hazırlamak, çağdaş bilgi ve bilimin ışığında, milli ve manevi değerlerine bağlı bireyler olarak yetiştirmek dün olduğu gibi bugün de çok önemlidir.

Eğitim-öğretimle ilgili yaptığımız tüm doğru planlamalar, yerinde ve zamanında aldığımız ve uygulayabildiğimiz kararlar, ülkemizi aydınlık yarınlara ulaştıracak, devletimizi lider ülke konumuna getirecektir. Bu yüksek ideallere ulaşmak da eğitim sayesinde ve maarif ordumuz tarafından gerçekleştirilecektir.

Okullar sadece eğitim ve öğretim yapılan yerler olmayıp öğrencilerin yeteneklerini keşfedip geliştirdikleri, sanatsal, kültürel ve bilimsel çalışmalara dâhil oldukları, ürettikleri kurumlardır. Bu manada ülkemizin aydınlık yarınları olan öğrencilerimizin devletimizin ve milletimizin beklentisi doğrultusunda yetiştirilmesi, hayata, yüksek öğrenime ve mesleğe hazırlanması noktasında emek harcayan, bu seçkinin hazırlanmasında emeği geçen öğretmen ve öğrencilerime teşekkür ediyorum.

EDİTÖRDEN

Dergilerin; kültür, bilim, sanat, edebiyat dünyasına katkılarını görmezden gelmek mümkün değildir. Yazarın fikirlerini, duygularını, hayallerini, anlayışını, duruşunu yazıları aracılığı ile okuyucusuna ulaştırabilmesinin en önemli araçlarından biri olagelmıştır dergiler.

Edebiyatımızda dergiciliğin önemli bir yeri vardır. Dergicilik faaliyetleri, matbaanın geç gelmesi nedeniyle bizde Batı'da ilk örneklerinin görülmesinden iki asır sonra başlasa da edebiyatçılarımızın yolu sanat hayatlarının bir döneminde bir dergiyle kesişmiştir. Birçok şairin, yazarın gençlik yıllarının ilk edebi ürünleri bir derginin sayfalarında yer bulmuştur kendine.

Okul dergileri, öğrencilerin yeteneklerini, yaratıcılıklarını keşfedip geliştirmelerine, sergileyebilmelerine, sanatçı kimliklerini oluşturmalarına, kendilerini ifade edebilmelerine imkân veren oldukça önemli oluşumlardır. Öğrenciler, okulda dergi çalışmalarına dâhil olduğunda kendini bir ekibin parçası olarak görmeye başlar. Yazar, çizer, üretir, takım çalışmasını öğrenir. Fikir paylaşımı, sosyal etkileşim, sorumluluk paylaşımı gibi süreçler içinde gerekli olan becerileri deneyimler.

Okulumuzdaki tüm paydaşların katkılarıyla oluşan seçkimiz Motif'in ilk sayısı ile karşınızdayız. Uzun soluklu olması temennisiyle...

Mehmet Sağlam

“Dergi daha geniş soluklu, daha geniş imkânları olan ve istikbâle kalacak olan bir neşir vasıtasıdır. Tefekkürün kalesidir. Pek çok insan kitap yazmak ve kaçmaktan mahrumdur. Dergi daha geniş olanaklar önümüze serer. Bir memleketin irfanını tetkik etmek için, mutlaka dergilerine boyun eğmek mecburiyetindeyiz. Birçok büyük adamın, kitapları yayımlanmış olan yazarın, yazılarının bir kısmı dergi sayfalarında kalıyor. Bu güncel dergiler; kütüphanelerin en ciddî, en zinde malzemesidir. Bu itibarla dergi, gazeteyle kitap arasında yer alıyor. Düşüncenin gerçek taşıyıcısıdır; her türlü düşüncelerine göre, donmamış, genç ve gerçek düşüncelerdir. Dergi bir memleketin fikir aynasıdır.” Cemil Meriç

KARMAŞA

“Her sabah Afrika’da bir ceylan uyanır. Kafasında tek bir düşünce; en hızlı koşan aslandan daha hızlı koşabilmek, yoksa aslan tarafından yenilecektir. Her sabah Afrika’da bir aslan uyanır. Kafasında tek bir düşünce; en yavaş koşan ceylandan daha hızlı koşabilmek, yoksa açlıktan ölecektir.”

Çoğumuzun bildiği bir hikâye bu. Ancak hayat karşısındaki durumumuz tam olarak ne aslanın ne de ceylanın durumuna benzer.

Bazen insan öyle bir çıkmaza girer ki kendisinden bile şüphelenmeye başlar. Kendini bir ceylan gibi hisseder, biraz sonra ne kadar çırpınırsa çırpınsın bir aslan tarafından yakalanabileceğinin de farkındadır. Fakat buna rağmen direnir, kendisiyle çelişir; “Aslan ya aç değilse?” Sonra “Ama kendimi savunmalıyım.” diye düşünmeye başlar.

Neden? Neden her şeyin bu kadar farkında olup da kendimizi bu kadar kandırıyoruz diye düşünmeden edemiyor insan. Hayattaki bu kurulu düzen ya da düzensizlik...

Tüm bu yaşadıklarımız, bu durum, çelişkilerimiz, korkularımız karşısında ne düşüneceğiz? Bunlar; hayatın bize oynadığı bir oyun mu yoksa hayat, bazı şeyleri tecrübe etmemizi mi istiyor?

Bana kalırsa bize şimdi zor gelen, bizi korkutan, içsel bir mücadeleye sevk eden, hayatın bize oynadığı bir oyun olarak algıladığımız her şey, bir zaman sonra bizim tecrübelerimiz olacaktır.

Zaman su gibi akıp giderken tecrübelerimizin yerini anılar alacaktır. Bir nevi sınava girmek gibi her şey; imtihanınızı olursunuz, sonuç ne olursa olsun elinizde kalan tek şey tecrübe olur. Hayat bir döngüdür: İmtihan ol, sonuçları al, zaman geçsin... Bir süre sonra tekrar imtihan, sonuç, zaman...

Önemli olan tecrübelerimizin bize, benliğimize ne kattığıdır.

Ve bir soru daha sormak istiyorum sizlere. Cevabı verecek olan, bir kaç yaşantıdan sonra, siz olacaksınız.

“Tecrübelerimizin bize kattıklarıyla aklımızdaki suallerin doğru çıkmayı mı?”
“Tecrübelerimizin bize kattıklarıyla aklımızdaki suallerin doğru çıkması mı?” Hangisi daha acı?

Ya da “Bu tecrübelerden dolayı her şeyin farkında olmamıza rağmen, bütün suallerin cevabını bilmemize rağmen hâlâ kabullenmememiz kabullenemememiz mi?”

Bana kalırsa...

Asıl bir cevap yoktur. Asıl cevabı sadece hayatın bize gösterdikleriyle verebiliriz. Belki de sorduklarımız sorudan ziyade birer cevaptır.

2. kıtası tam 22 yıl sonra yazılmış bir şiir düşünün. Okulumuza ismi verilen Necip Fazıl Kısakürek’in “Beklenen” şiiri bazılarının karamsar bakıp, bazılarının anlayamayacağı, bazılarının ise okurken gözlerinin önünden bir film şeridi geçeceği türden bir şiirdir. Bu şiiri bir de siz yorumlayın istedim.

Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar.
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.

Geçti istemem gelmeni
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehmimde gölgeni,
Gelme, artık neye yarar?

SUDE NAZ DEMİR - 11/C

ARKA PLAN RESMİ: BERRA NARMAN-11/D

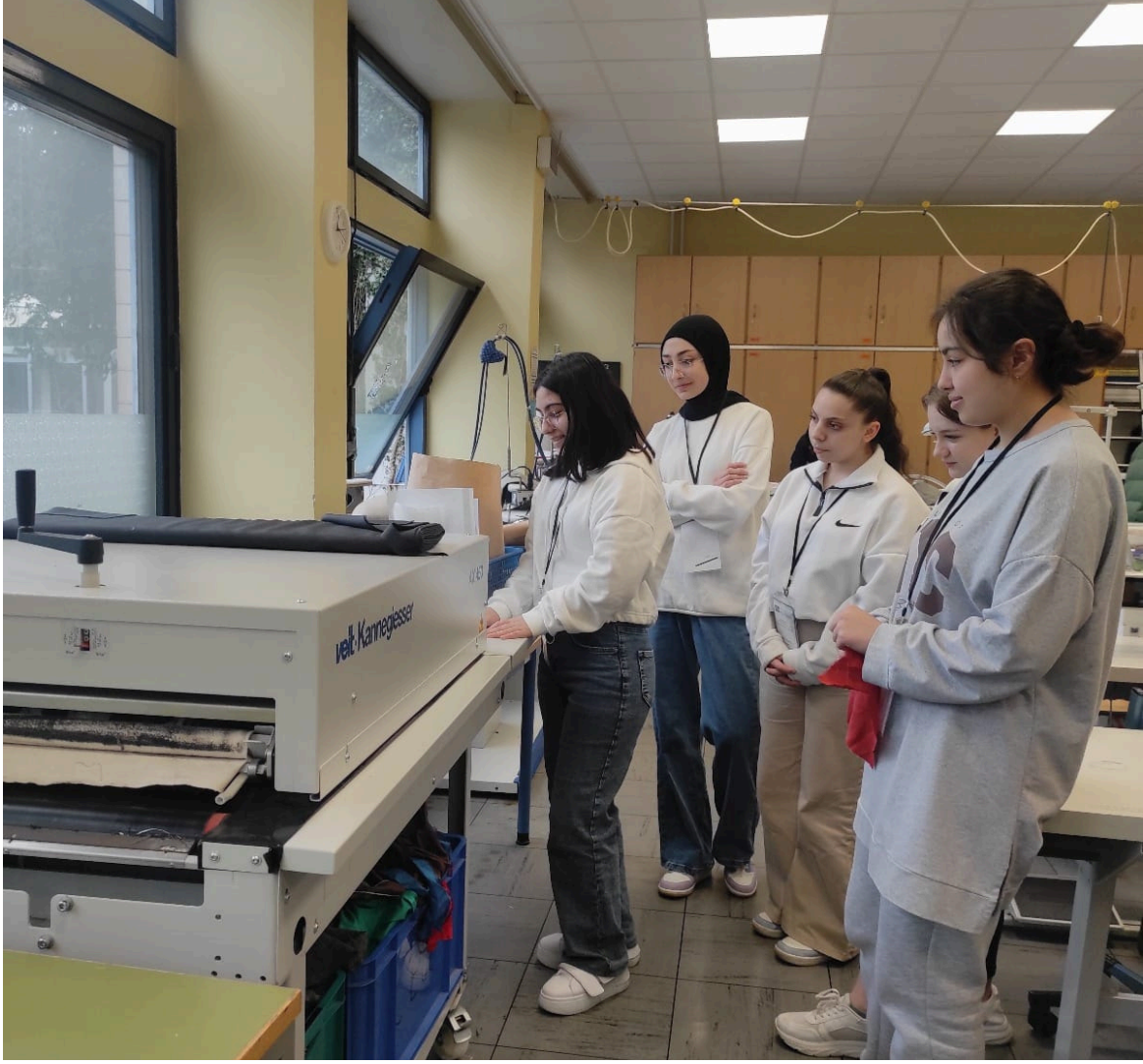
SİVAS KIZLARININ ÜRETİM VE HİZMET SEKTÖRLERİNDE AVRUPA STAJI

Necip Fazıl Kısakürek Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 2023-1-TR01-KA122-VET-000162547 no'lu "Sivas Kızlarının Üretim Ve Hizmet Sektörlerinde Avrupa Stajı" isimli projeleri kapsamında okullarının moda tasarım, yiyecek içecek hizmetleri ve çocuk gelişimi ve eğitimi alanlarında eğitim gören toplamda 15 öğrencisi Almanya/Dorsten ve Çek Cumhuriyeti/Prag'da üç haftalık staj eğitimlerini ve kültürel gezilerini tamamladılar.

Moda Tasım Teknolojileri Alanı Öğrencileri Almanya'nın Dorsten kentinde bulunan Swing(Tekstil firması) kurumunda bilişim yazılımlarını kullanarak tekstil ve hazır giyim ürün tasarlama eğitimi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanı öğrencileri ise yine Almanya'nın Dorsden kentinde bulunan Kindergarten(Okul Öncesi Eğitim kurumu) kurumunda bilişim araçları yardımı ile drama, oyun tasarlama, kurgulama eğitimi aldılar.Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanı öğrencilerimiz İse Çek Cumhuriyet'inin Prag kentinde bulunan Le Palais Hotelin mutfağında özel Avrupa mutfağına yönelik yiyecek içecek hazırlama ve yöresel ürünleri farklı tekniklerde pişirme işlemlerine yönelik eğitimler aldılar. Öğrencilere 2 haftalık staj eğitimleri boyunca alan öğretmenleri eşlik etti. Aynı zamanda okul müdürü Tuncay BARAL, müdür yardımcıları ve proje yürütücüsü staj çalışmalarını yerinde incelediler.

TÜRKÜ EVRENİ

Türk'ün eli, dili, kolu
İrfan mektebinin yolu
Haddeden süzülen dolu
Ah türküler can türküler

Elvan çiçek kırlarımız
Sende gizli sırlarımız
Çağlar akar her biriniz
Ah türküler can türküler

Halden öte hallerimiz
Şeker şirin dillerimiz
Sana çıkar yollarımız
Ah türküler can türküler

Kederimiz sevincimiz
Özümüzle övüncümüz
Sensin ebedi gencimiz
Ah türküler can türküler

Kendimizi bulduğumuz
Biz olarak kaldığımız
Bir iken bin olduğumuz
Ah türküler can türküler

(ERCAN KIZILDAĞ)

Her milletin bir kimliği, o kimliğin oluşumuna katkı sağlayan pek çok kültürel değerleri vardır. Derinlerden süzülen bu değerlerimizden biri de türkülerimizdir, o türküler ki bizi bize, bizi dünyaya anlatır.

Diğer bir ifadeyle türküler gah sevincimiz gah hüznlerimiz, özümüz, kimliğimizdir. Geçmişten geleceğe akan bu coşkun ırmak neler taşımaz ki! Dostluk, erdem, tabiat sevgisi, irfan, öğüt, ululama, yiğitlik, sabır, sevinç, azim, irade, kahramanlık, doğruluk, vefa, yüce gönüllülük, nice nice duygular, nice nice değerler...

Binlerce türkü derleyen, türkü emektarı Muzaffer Sarısözen'e göre türküler, "Milli birliğin en temel unsurudur." Profesör Cemal Kurnaz'a göreyse "Türkü Mektebi Türk'ün Mektebi"dir.

Ruhumuzun gıdası, kimliğimizin bir parçası, pek çok duygunun beslendiği kaynak türkülerimizin hepimize söyleyeceği çok şey var. Gelin, söz olmuş, ses olmuş, girdiği gönüller huzurla dolmuş bu büyük evrene hep birlikte kulak verelim:

Türkülerde "dostluk":

Evleri göçtü neylim
Köprüyü geçti neylim
Yüzde dost, özde düşman
Ben böyle dostu neylim

Türkülerde "tarih":

Ben gidiyom Rüştü Bey'im ağlama
Köz koyup da ciğerimi dağlama
Alay gitti, beni burda eğleme
Yemen'e de benim agram Yemen'e

Türkülerde "kanaat":

Emrah çekmeyince çile-i kahrı
Kemale yüz tutmaz gönüller şehri
Neylesin vefasız dane-i dehri
Kaf-ı kanaatte ankadır gönül

Türkülerde "felsefi duyuş":

Süregeldim aşk meyini içerek
Her biri akı karasından seçerek
Varlık dağlarını delip geçerek
Düzde ben bir insan olmaya geldim

Türkülerde “olgunluğun yüceltilmesi”:

İnsanoğlu bir aynadır
Bak kendini görüyorsun
Kamil insan bir dünyadır
Bak kendini görüyorsun

Türkülerde “hayata, yaşamaya davet”:

Karadır kaşların kara
Kırpiklerin açtı yara
Beni işimden avara
Eden benden beter olsun

Türkülerde “insan ve insanlığın yüceltilmesi”:

İnsani görevim, arzum, emelim
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu
Yağmur suyuyla toprak temelim
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu

Türkülerde “ilim”:

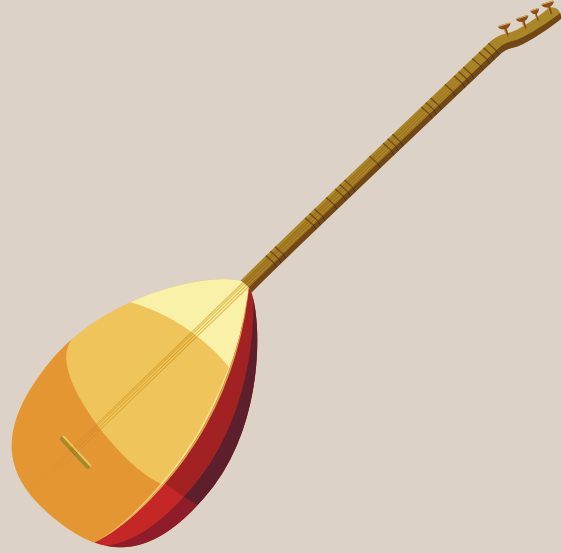
İlmedenler nurlaşıyor
İlmetmeyen körleşiyor
İlimle dünya birleşiyor
Söyle ki neden olmasın

Türkülerde bir görev olarak “hayat”:

Derya coşar inci saçar kenara
Aşk ehli dayanır ateşe kora
Bülbüller gül için giymişler kara
Seherler uyanır bülbül zarından

Türkülerde “öz”e dair:

Yeşil olmaz yanan kömür
Gevher vermez kara demir
Yüz bin defa yapsan çamur
Deniz kumu testi olmaz

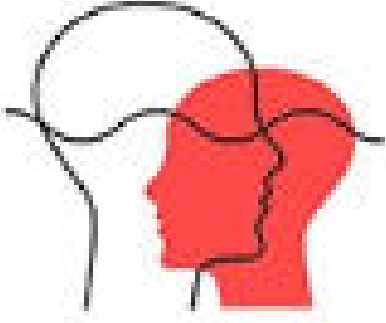
Türkü evreninin uzun ince yollarında dolaşmak isteyen türküseverler için türkü ummanından birkaç damla:

- Baş Yastıkta Göz Yolda: Sivas Türküleri / Salahaddin Bekki
- Türk'ün Mektebi Türkü Mektebi / Prof. Dr. Cemal Kurnaz
- Senden Gayrı Âşık mı Yoktur? - 20. Yüzyıl Âşık Portreleri / Ulaş Özdemir
- Evlerinin Önü Türküler / Cahit Öztelli
- Folklor ve Türkülerimiz / Dr. Mehmet Özbek
- Kuşaktan Kuşağa Halk Türküleri / Hamdi Taneses
- Kurtuluş Savaşı Türküleri / Hamdi Taneses
- Öyküleriyle Halk Türküleri / Hamdi Taneses
- Türkü / Prof. Dr. İlhan Başgöz

ERCAN KIZILDAĞ
İngilizce Öğretmeni

BİR KİTAP BİN MERAK

Dr. Frank Vertosack Jr.

**BEYNİNE
BİR KEZ
HAVA DEĞMEYE
GÖRSÜN**

Beyin cerrahisi öyküleri, birçoğumuzun okumayı tercih ettiği türlerden oldukça farklıdır. Hatta böyle bir konunun üzerine yazılmış öykülerin olabileceği düşüncesi bile şaşırtıcı gelebilir. Ancak gerçek yaşamdan alınmış birçok dramı ve bunlarda rol alan ister doktor ister hasta olsun tüm kahramanların yaşadıklarını, bir beyin cerrahisi olan ama bir hasta gibi acı çekip, hasta yakını gibi üzülen bir uzmanın bakış açısıyla okumak, öyküleri hepimizin yaşamının tam ortasına oturtacaktır.

TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları'nın bu yayını okuduktan sonra, "Beynine Bir Kez Hava Değmeye Görsün" ifadesine yürekten katılacaksınız.

- Yediden yetmişe her yaş için bir başvuru niteliğinde olan Bilimsel İlkelerin Küçük Kitabı'nda, bilimin temelini oluşturan iki yüzden fazla düşünceye tarih sırasına göre yer veriliyor. MÖ. 6. yüzyıldan başlayıp 21. yüzyıla kadar, günümüzdeki bilimsel birikimin oluşmasında büyük rol oynayan öncü bilimsel fikirleri özetleyerek okura sunan Bilimsel İlkelerin Küçük Kitabı'nda ayrıca, bilimsel çevreler tarafından kabul gören yöntemlerin unsurlarını ve bileşenlerini de tanıyacaksınız:
- Aksiyomlar, deneyler, eşitlikler, ilkeler, kuramlar, modeller, paradokslar, teoremler, varsayımlar, yasalar...
- Bu küçük kitabı tarih sırasına bağlı kalarak okuyabileceğiniz gibi karışık olarak da okuyabilirsiniz. Çünkü Bilimsel İlkelerin Küçük Kitabı'ndaki her madde kendi içinde bir bütündür ve çapraz başvuru kaynakları ile zenginleştirilerek okura sunulmuştur.

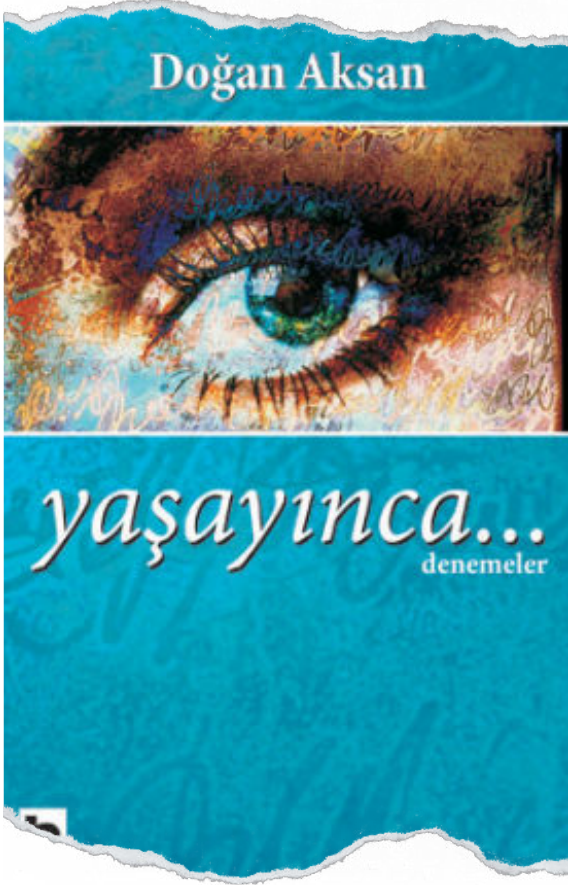
Bilimsel İlkelerin Küçük Kitabı

Surendra Verma

TÜBİTAK
POPÜLER BİLİM KİTAPLARI

BİR KİTAP BİN MERAK

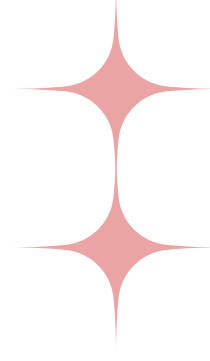

Bizlere, görmediklerimizi gösterdiği, duymadıklarımızı duyurduğu, bizden önce gelmiş geçmiş milyonların, dönmemize olanak bulunmayan dünyalarına götürdüğü için kitabı, çağlar arasında köprü, her derde deva bir muska, ölümlülüğe meydan okuyan bir ölümsüz sayıyorum. Uygarlık gökdeleni, kitap denen tuğlalardan örülüp yükselecek, kumu harflerden, suyu mürekkepten olacaktır?

Doğan Aksan'ın bu denemeleri, dilbilim, Türkçe ve şiir dili incelemeleriyle geçen uzun bir yaşamın tanıklığı...

Mosasaur ve mastodonların, zürafa ve gergedanların bir zamanlar Anadolu topraklarında da yaşadığını; ülkemizdeki bitki türlerinden üç bin kadarının dünyada sadece Türkiye'de bulunduğunu; tarantula, çöl kobrası, balina gibi hayvanların bu coğrafyada da yaşadığını; yüzen ada, buzul ve krater gölü gibi jeolojik yapıların ülkemizde de var olduğunu biliyor muydunuz? Anadolu Doğasından Yansımalar, geçmişten günümüze Anadolu coğrafyasında yaşayan memelilerden sürüngenlere, deniz omurgasızlarından böceklere, bitkilerden mantarlara birçok canlı türü hakkında detaylı bilgilere yer veriyor.

Bu kitapla, Toroslar gibi yüksek dağ ekosistemlerinden Ege Denizi'nin derin sularına, İç Anadolu bozkırlarından Karadeniz ormanlarına, deniz altı kanyonlarından mağaralara pek çok farklı ekosisteme fotoğraflar eşliğinde yolculuk yapacak ve Anadolu doğasının zengin biyoçeşitliliğine tanıklık edeceksiniz.

DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN MUSTAFA KUTLU'NUN HİKÂYELERİ

İnsan, hikâyesi ile var olan bir varlıktır. Onu geçmişinden bağımsız bir şekilde tanımak anlamsız olabilir. Geçmişini anlatarak kendisini tanımlamaya çalışan insanın hikâye ile kurduğu ilişki, başkalarının ve başka şeylerin hikâyelerini dinleyerek onları tanımak, anlamak ve bilmekle devam eder. İnsan hayatının bir parçası olup insanda önemli bir yer tutan hikâyenin yine onun eğitiminde kullanılması dikkate değerdir.

Genelde eğitim için özelde ise değerler eğitimi için hikâye etkin bir yöntemdir. Çünkü hikâyenin anlam aktarmada kalıcı ve kolaylaştırıcı bir etkisi vardır. Hazır bilgi kalıplarını bireyin sorgulamasından, anlamlandırmasından, kendi zihin dünyasında özgün ürüne dönüştürmesinden uzak ezberci bir biçimde sunmak, bireyi basit bir taşıyıcı olmaktan ileriye götürmeyecektir. Kaldı ki değerler eğitimi süreci, içerisinde soyut konuların yer aldığı kimi zorlukları içinde barındıran bir süreçtir. Soyut olan bir konunun yine soyut bir biçimde anlatılması, anlatılan konunun hayatla ilişkilendirilmemesi, anlatımda öğrenen tarafın pasif olması, öğrenenin zihninde birtakım soruların cevapsız kalması, öğretilenin davranışa dönüşmesinde yaşanan aksaklıklar değerler eğitimi sürecinde karşılaşılan problemlerden bazılarıdır.

Hikâye unsurunu değerler eğitimi sürecine katmak, eğitimde öğrenme sorununu çözmeye önemli bir etkiye sahip olan “örnek alma” ve “özdeşleşme”yi sağlayacak, bu sayede kimi durumları hayatla ilişkilendirerek somut olana daha da yaklaştıracak, böylelikle hikâye, anlam iletmede işlevsel bir araç olabilecektir. Bununla birlikte hikâyelerde kullanılan betimlemeler bireyin gerçekte olmasa bile hayal dünyasında birçok duyu organına hitap edebilecek, bu durum değerler eğitiminde, bireye kazandırılmak istenen davranış ve tutumlarda kolaylıklar sağlayabilecektir. Örneğin bir çocuğa, papatya çiçeği tanıtılmak istenip “Bu papatyadır.” Dendiğinde, ilgili bitki ona ezberletilmiş olur. Ancak ona bu çiçeğin hikâyesi anlatıldığında verilmek istenen bilgi belleğinde kalıcı olacaktır: “Bahar gelince kırlara kar düşmüş gibi bembeyaz açar, yaprakları tıpkı bir martının kanatları gibi ince, uzun... Ortasındaki sarılık sanki güneşten koparılmış. Yüzyıllardır âşıkların umudu olmuş, seviyor sevmiyor diye yapraklarıyla sevenlerin umut bağladığı çiçek...” [1]

Kimi zaman okuyup kimi zaman dinlediği hikâyelerle özdeşim kurmak, oradaki kahramanlarla empatiye geçmek insana ait bir özelliktir. Burada hikâyelerin eğitici nitelikte olması da oldukça önemlidir. Çünkü hikâye okumak ya da dinlemek insan zihninde merak gidermenin, heyecan duymanın ve zevk almanın ötesinde anlamlar içermektedir. Söz gelimi bir çocuk herhangi bir hikâyeyi okumaya veya dinlemeye başladığında hikâyenin içindeki kahramanlarla kendisini özdeşleştirecektir. [2] Doğasındaki yönelimden ötürü çoğunlukla iyi roldeki bir karakterde şahsını görecek, kendisini onun yerine koyarak kimi zaman ona rağmen bile karar verecektir. [3] Dolayısıyla burada iyi roldeki kahramana verilen özellikler, karakterler ve değerler oldukça önemli olacaktır.

Toplumumuzda değerler bireylere öğretilirken kimi zaman hikâye unsuru yanlış kullanılabilir. İçeriği bizzat dinî olarak nitelendirilebilen bazı hikâyeler ve tasavvufi menkıbeler bu duruma örnek olarak verilebilir. Söz konusu dinî hikâyelerde İslam'ın ana kaynaklarıyla çelişen efsanevi, olağandışı, masalları andıran temalar bulunabilmekte ve bu durum öğretilen taraf için dinin kendisi olarak algılanabilmektedir. Gerçek hayatta ise oluşan bu yanlış din algısı muhatabını çelişkiye sürükleyip çıkmaza sokabilmektedir. Olağandışı ve ulaşılmaz konular barındıran bu türden hikâye ve menkıbeler aynı zamanda öğrenenin gerçek hayatta kendisini yetersiz görmesine sebep olabilecektir. Bu bağlamda değerler eğitimi için seçilecek hikâyeler dikkate muhtaktır.

Yazarlık alanında, özellikle de hikâyecilik alanında 50 yılı geride bırakan Mustafa Kutlu, bu alana 40'ı aşkın eser kazandırmıştır. Günümüz Türkiye'sinde kısa sürede reklam araçlarıyla meşhur edilen, sadece satın alınmakla kalınan neşriyatın içerisinden sıyrılmayı başaramış nadir yazarlardan birisidir. Kutlu'nun hikâyeleri Türk okuruyla buluşabilmiş, eserleri edebiyatseverler tarafından ilgiyle okunmuştur.

Kutlu, birçok eserinde modern çağın baş döndürücü yeniliklerinin insan hayatına bazı kolaylıklar kazandırdığını; ancak kaybettiği değerlerin daha çok olduğunu ön planda tutar. Öze dönmek, saf ve temiz olmak, çikarsız davranmak, sevgi ve saygılı olmak, kanaatkâr ve mütevazı olmak, yardımsever ve dürüst olmak, adil ve merhametli olmak, sabırlı ve iffetli olmak yazarın eserlerinde vurguladığı kaybedilen değerlerden başlıcalarıdır. Bu değerlerin tekrar kazanılması gerektiğini de hikâyeleri üzerinden anlatmaya çalışır. Bahsi geçen değerler aynı zamanda ülkemizdeki değerler eğitiminin muhatabına öğretmek istediği değerlerdir. Bu durum yazarın eserlerinin değerler eğitimi açısından önemini göstermektedir.

Mustafa Kutlu, eserlerinde seçmiş olduğu kahramanları hayatın içinden seçmiştir. Onun eserlerindeki kahramanlar, ütöpik ve efsanevi değildir. Hikâyelerindeki kahramanlar; doktor, çiftçi, kaymakam, polis, muhtar, üniversite hocası, belediye başkanı, mimar, vali, öğretmen, hemşire, şoför gibi mesleklerden bireyler olduğu gibi toplumun farklı tabakalarından insan modelleri olarak da karşımıza çıkar. Bu modeller bazen köylü, bazen şehirli, bazen iyi eğitilmiş, bazen zengin, bazen fakir olabilir. Dolayısıyla eserlerini okuyan birçok kişi hikâyelerde kolaylıkla kendini bulabilmektedir. Eserleri, okuyucusunu hikâyenin içine çekmekte, okuyucusuna kahramanlarla özdeşim kurmayı sağlamaktadır. Yazarın ana kahramanları çoğunlukla özünde iyi olan karakterlerdir. Hikâyelerinde yazar, kahramanlarına genellikle vicdanı, ahlâkı ve erdemi adres göstermiştir. İyilik, güzellik ve merhameti merkeze alarak eserlerini kaleme alan yazar, eserlerinde elbette insan yaşamının doğasında olan olumsuz örnekleri de bulundurmaktadır. Ancak oluşturduğu kurgularla insanın hırslarından dolayı bu olumsuzluklara nasıl savrulduğuna, nefsin insanı bu yola nasıl sürüklediğine ayna tutar. Bununla birlikte hikâyenin akışında insandaki bu olumsuzlukları iyiye dönüştürme gayreti görülür. Dolayısıyla yazarın eserlerinde kendisini bulan okuyucu kendisinde oluşabilecek bu olumsuzluklara giden yolları görebilecek, iradesini kullanarak bu yollardan niçin kaçınması gerektiğini kavrayabilecek ve değerleri bu sayede daha bilinçli bir biçimde benimseyebilecektir.

Yazar bahsedilen tutumuyla birlikte eserlerinde açık, sade, anlaşılır bir dil kullanmıştır. Bu durum elbette yazarın hikâyelerini basitleştiren bir olgu değildir. Aksine sadelikte niteliği yakalama gayretinin bir sonucudur. Mustafa Kutlu'nun kullandığı dil, seçtiği anlatım ve belirlediği konular dikkate alındığında eserlerinin daha çok ortaokul ve lise seviyesindeki bireylere hitap ettiği anlaşılmaktadır.

Mustafa Kutlu'nun değerler açısından zengin içerik barındıran eserlerinin *Rüzgârlı Pazar, Ya Tahammül Ya Sefer, Mavi Kuş, Beyhude Ömrüm, Tufandan Önce, Kapıları Açmak, Nur, Hesap Günü, Hayat Güzeldir ve Zafer Yahut Hiç* eserleri olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan incelemede Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen on kök değer (Adalet, dürüstlük, dostluk, öz denetim, sabır, saygı, sevgi "insan sevgisi, hayvan sevgisi, tabiat sevgisi", sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik) bu eserlerde 621 kez yer almıştır.

Bu bulgular göz önünde bulundurulduğunda Mustafa Kutlu'nun ilgili eserlerinin değerlerin aktarımı sürecinde fayda sağlayıcı bir nitelikte olduğu açıktır. Bahsedilen eserler özellikle okul çağındaki bireyler için ders içi ve ders dışı yararlanılabilecek kaynaklardır.

HASAN BASRİ GÖKTEPE
(Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni)

[1] FATMA KOŞUBAŞI, "HİKÂYE ANLATMANIN EĞİTİMDEKİ YERİ", DÜNYALILAR (ERİŞİM13 TEMMUZ 2021).

[2] ÖZBEK, BİR EĞİTİMCİ OLARAK HZ. MUHAMMED, 196.

[3] OKUMUŞLAR, "DİN EĞİTİMİNDE ETKİN BİR YÖNTEM OLARAK HİKÂYE", 21.

PRAG: BİR MASAL ŞEHİRİ

ŞEHİRİ İKİYE BÖLEN VLTAVA NEHRİ

Prag'ın en çarpıcı özelliklerinden biri, Vltava Nehri'nin ikiye böldüğü ve tarihî merkezinin her iki tarafında yer alan muhteşem mimari yapılarıdır. Charles Köprüsü, bu iki bölgeyi bir araya getiren bir simge olarak hizmet ediyor. Köprü'nün her iki yanı, tarihî heykellerle süslenmiş, müzisyenlerin ezgileriyle dolu ve ziyaretçilerle dolup taşan bir canlılıkla doludur. Köprü'nün ötesinde, kale ve gotik tarzda inşa edilmiş St. Vitus Katedrali kendine hayran bırakırken, Vltava Nehri'nin minik sakinleri Koyupuları sevip beslemek benim için eşsiz bir deneyimdi.

TYN KİLİSESİ

Prag, tarih kokan dar sokakları, gotik mimarisi ve masalsı atmosferiyle dünya üzerinde eş benzeri olmayan bir şehir. Bu muhteşem şehri ziyaret etmek, bir zamanlar Bohemya'nın krallarının dolaştığı bir masal kitabının sayfalarında dolaşmak gibidir. Birkaç gün boyunca Prag'da geçirdiğim deneyim, şehrin eşsiz güzelliğini ve tarihî zenginliğini keşfetme şansı verdi.

ASTRONOMİK SAAT

Prag'ın tarihî merkezi, Eski Şehir Meydanı'nda bulunur. Burası, rengârenk binaları, Astronomik Saat Kulesi ve Tyn Kilisesi ile ünlüdür. Meydanın ortasında, çeşitli etkinliklerin ve festivallerin düzenlendiği geniş bir alan bulunur. Burada oturup çevreyi seyretmek, şehrin ruhunu yakalamak için harika bir fırsattır. Saat başı görsel bir şölen sunan Astronomik Saati izlemenin insanı inanılmaz bir heyecana sürüklediğini söyleyebilirim.

Sonuç olarak Prag, geçmişin izlerini taşıyan ve modernliğiyle de göz kamaştıran bir şehirdir. Her köşesinde yeni bir keşif sizi beklerken tarihî atmosferi ve canlı kültürüyle sizi büyüler. Prag'ı ziyaret etmek, unutulmaz bir deneyim ve tarihî bir yolculuktur. Bu şehirde geçirdiğim günler, benim için masal gibi bir hikâyeye dönüştü ve her anımda bu büyüleyici şehrin etkisini hissettim.

SELİN GÜL- İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ

PHILOSOPHIA

İnsanlık tarihi kadar eski ve bir o kadar çok şeyi barındıran bir kavram var. Bu kavram, başlıkta gördüğünüz Yunanca kelimeyi de doğuran düşünme alanıdır. Düşünme; biz insanların en kadim erdemi, en önemli değeri ve belki de en büyük yeteneğimizdir. İlk insanlardan günümüze kadar yapılan bütün yenilikler ve ortaya konulan gelişmeler, bir düşüncenin ürünüdür. Bizler aklımıza gelebilecek her konuda isteyerek ya da istemeden bir refleks olarak düşünürüz. Tıpkı göz kırpmak gibidir düşünmek. Bazen eski bir anıyı bazen içinde bulunduğumuz anı bazen de geleceği gelecekteki güzel günleri düşünürüz.

Philosophia ise bütün bunlardan biraz daha fazlasıdır. Sistemli bilinçli bir düşünme sürecinin herkes için geçerli olan yaşantısal sorunlara çözüm bulmaya yönelmesi ve sonu gelmeyecek bir sorgulamayı ifade eder felsefe. Felsefe; kadim uygarlıklar olan Antik Çin, Mısır, Pers, Hindistan ve Mezopotamya'ya kadar gider. Aslında bizim elimizdeki kaynaklar bu kadar eskiye gidebilir. Pek çok düşünür ve filozof çok daha eskiye gitmek gerektiğini söylemektedir. Bahsi geçen medeniyetlerin ortak noktası ise bütün bu medeniyetlerin bilgi birikimini kullanarak ortaya yeni bir uygarlık çıkarmış olan Helen (Antik Yunan) medeniyetidir. Milattan önce 6. yüzyılda, bugün bizim ülkemizin sınırları içinde olan Aydın ilimizde yer alan Milet Antik Kenti, o dönemki adıyla Miletos'ta, bir matematik ustası ve aynı zamanda gök bilimci olan Thales'in evrende bir şeyleri açıklamada mitolojinin yetersiz kaldığını fark etmesiyle başlar sistematik felsefe.

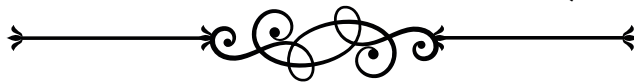
Thales için evren Zeus, Hades veya Poseidon ile açıklanamayacak kadar büyük ve gizemlidir. Bu yüzden şu soruyu sorar: "Evrenin ana maddesi nedir?". Kendisi için bu sorunun yanıtı su 'dur. Çünkü su, her şeyin içerisinde var olan aynı zamanda canlılık için vazgeçilmez olan bir elementtir. Thales sonrasında pek çok Antik Dönem filozofu da bu probleme yanıtlar vermişlerdir. Ama asıl olan şey Thales'in başlattığı bilme, anlama arzudur. Çünkü yeni yanıtlar geldikçe yeni sorular da gelmeye devam etmiştir.

Ana madde problemi sonrasında “Evrende bir değişim var mıdır, varlık var mıdır yoksa yok mudur, varlığın mahiyeti (içeriği) nedir, varlık tek midir çok mudur, doğru bilgi mümkün müdür?” gibi pek çok problem de beraberinde gelmiştir. Sorular soruldukça yeni yanıtlar, yeni yanıtlar verildikçe yeni sorular sorulmaya devam etmiştir. Bu problemlere verilen yanıtlar öznel olduğu için her bir filozof da kendi bakış açısıyla yanıtlamaya çalışmıştır. Filozoflar birbirlerinden etkilenmekle kalmamış sonrasında birbirlerinin görüşlerine alternatif ya da karşıt görüşler de sunmuşlardır. Felsefede ortaya konulan bu görüşler zamanla ortadan kalkmamış aksine her yeni gelen görüş de kendi içerisinde tutarlılık taşıdığı ve akıl kurallarına aykırı olmadığı sürece doğru kabul edilmiştir. Bunun sonucunda devasa bir bilgi birikimi oluşmuştur. İnsanlık tarihini derinden etkileyen pek çok buluş ve yenilik bu bilgi birikiminin bir sonucudur. Hatta bilimler bile felsefeden türemiştir. Çünkü felsefi düşünme, insanların evreni anlama çabasını tetiklemiş ve bunun için deneyler gözlemler yapılarak basit bilimsel çalışmaların temeli atılmıştır. Zamanla bu temel gelişmiş ve bilimler kendi içerisinde uzmanlık alanlarına ayrılınca bilim de felsefeden ayrı bir alan olarak görülmeye başlamıştır.

İlk çağlarda bilimle aynı kategoride olan hatta aynı kabul edilen felsefi düşünce orta çağda bilimsel düşünmenin en büyük rakibi olmuştur. Bu dönemde bilimle Katolik kilisesinin savaşında kilise adamlarının dini kabul ettirmesi için bir güç olarak kullanılmıştır. Katolikler için dindeki kavramları akıl yoluyla insanlara aktarmanın en kolay aracı felsefe olmuştur. Orta çağ sonrasında dünyada yaşanan değişimler ve Aydınlanma Dönemi’nde de felsefe en büyük çalışma sahası olmayı başarmıştır. Zira Aydınlanma Dönemi’nin sloganı bile Alman filozof Kant tarafından oluşturulmuştur: “Aklını kullanabilme cesaretini göster.” Aydınlanmanın getirdiğı akılsallık, bilim alanında pek çok yeniliğı ve teknolojik gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Bu değişimler doğal olarak düşünme dünyasının da konusunu bilim ve teknolojiye çevirmiştir. Bilim ve teknoloji insanlık için ne kadar gerekli ne kadar tehlikeli ne kadar zorunlu bunlar tartışılmıştır.

Nihayet günümüze geldiğimizde felsefe; değişen dünyanın değişmeyen nadir alanlarından birisi olarak varlığı, bilgiyi, bilimi, ahlakı, siyaseti, dini ve sanatı sorgulayıp bu alanlarda en doğru düşünceleri bulma mücadelesine devam etmektedir. **Karl Jasper’ın dediğı gibi “Felsefe yolda olmaktır.” Peki, siz yolculuğa hazır mısınız?**

Yasin ÖZTÜRK
(Felsefe öğretmeni)

“KİMSEYE HİÇBİR ŞEY ÖĞRETEMEM, SADECE ONLARIN DÜŞÜNCELERİNİ SAĞLAYABİLİRİM. SOKRATES

YURT DIŞI ANILARIM

İlk defa yurt dışına gideceğim için başlangıçta hiç heyecanım yoktu, aklımda bazı sorular vardı ama stresli de sayılmazdım. Ancak vakit azaldıkça heyecanım artıyordu, içim kıpır kıpırdı, havalara uçuyordum.

6 Şubat 2024 gününün akşamına gidiyordum, hâlâ inanamıyordum, gidiyordum. Beni orada ne bekliyordu, nereleri görecek neleri deneyimleyecektim, aklım hep bunlarla meşguldü. Gideceğim yerle ilgili bilgi sahibi olmak da istiyordum. Araştırmalar yapmaya başlamıştım. Bu süreç kendimi daha iyi tanımama da yardımcı oluyordu. Demek ki isteyince merakla araştırabiliyordum, öğrenebiliyordum. Bu yolculuk bende yeni ufuklar açacaktı biliyordum.

Hazırlıklar bitmişti, başlıyordu yolculuk. Önce Kayseri'ye gidecektik. Trenin içinde uyumaya çalıştım ama ne mümkün uyuyamadım. Kayseri'ye ulaştık, garda indik. Çok tuhaf, taksi bulamakta zorluk çektik. Ben ve arkadaşım Nisa gidip taksi bulduk, öğretmenimizin yanına getirdik.

Çabucak binip havalimanına doğru hareket ettik. Taksici yoları biliyordu ama ben taksiciye yolu tarif etmeye çalıştım ancak ben de bilmiyordum, tahminde bulunuyordum. Havaalanına vardık. Taksiden indik. Elimizde eşyalarımız içeri geçtik. Önce İstanbul'a gidecektik. Valizlerimiz tartıldı, onlar önden Çekya'ya gitti. Uçuş öncesi işlemler tamamlandı. Biz sonra İstanbul uçağına bindik. Uçağına daha önce hiç binmemiştim. Uçağın kalkışı o kadar güzeldi ki hem gerçekten uçuyordum hem de sevinçten. Belki bir saat belki biraz daha fazla uçuştan sonra İstanbul'a indik. Evden çıktığımdan beri hiç uyumamıştım. Uçağımız İstanbul'dan Çekya'ya 12.30' da hareket edecekti. İstanbul Havalimanı'ndaydık, çok uykum vardı. Uçağı beklerken valizin üstüne uyuyup kalmışım. Uyandım. Biraz dinlenebilmişim. Başladı Prag'a yolculuk. Ve geldik Prag'a.

Uçaktan ilk indiğimizde bize garip bakıyorlardı ya da ben öyle hissediyordum. Sanırım bizim yabancı olduğumuz çok belliydi. Pasaportları kontrol ettirip valizleri almaya gittik. Bizi rehberimiz karşıladı. Adı Berkay'dı. Telefonlarımıza bir uygulama indirmemizi istedi. İndiremedik kaç saat boyunca, mail adresi alamadık, o olmadan toplu taşımaya binemiyorduk. Sorunu hallettikten sonra nihayet otele geldik. Eşyalarımızı bırakıp bir Türk lokantasına gittik. Şefin adı Ayhan'dı. Türk lokantasında güzel yemekler beklerken farklı yağlarla değişik baharatlarla yapılmış yemekler geldi. Türk yemekleri gibi olmayan yemekler... İlk hayal kırıklığı burada başlamıştı. O kadar açtık ki yemekleri yedik elbette. Ancak alışık olmadığımız bu tatlar benim de arkadaşlarımda da midesine dokundu. Birkaç gün sonra Türkiye'deki yemekleri burada bulamayacağımızı anlayınca çaresiz alıştık. O kadar da olurdu diye düşünüyordum. Burada olmaya değerdi.

Oraya asıl gitme amacım oradaki yemek kültürünü öğrenmek yemeklerini tatmak ve dünya mutfağı ile ilgili fikir sahibi olmaktı. Yemeklerini genellikle fazla yağlı yapıyorlar, uzun süreli pişiriyorlar. Daha önce hiç karides ayıklamamıştım. Önüme karidesi koyduklarında önce dokunmaya çekindim sonra bir daha böyle bir fırsatı ne zaman bulabilirim diye düşündüm. O an sadece öğrenmeye çalıştım çünkü gelecekle ilgili yeni başlangıçlara başlama hayali ile oradaydım.

Oradaki aşçıbaşı, bulaşıkçı, yardımcılar yani işyerindeki herkes o iş senin bu iş benim demeden her işi yapmaya gayret ediyorlardı, onlar için önemli olan işlerin zamanında yapılmasıydı. Disiplinli olmaları, işlerine ve çalışma arkadaşlarına saygılı olmaları dikkatimi çekti. Molaya çıkıyorlardı ama öncelikleri bu değildi. İşyerinde hem çalışıyorlar hem de eğlenmeyi biliyorlardı, çalışma ortamını eğlenceli hale getirmeyi başaramışlardı. Fakat hijyen konusunda biraz eksikleri var denilebilir. Öğretmenlerimiz okulda bize hijyenin ne kadar önemli olduğunu sürekli vurguluyorlar.

Rüya gibiydi tüm yaşadıklarım benim için. Başka bir ülkede gelecekte yapmayı düşündüğüm açıcılık mesleğı ile ilgili staj yapmak, uygulamalı eğitim almak şansını yakalamış olmak ne güzeldi. Bana hem insan olarak hem de meslekî açıdan katkıları olacak, bundan eminim.

Ancak bu kadar güzel bir ülkede yolunda gitmeyen şeyler de oluyormuş. Sokaklarda, metro tünellerinde uyuyan, hayatlarını mahvetmiş insanları da gördüm. Gençlerin hâli... İnsan ister istemez kendi ülkesiyle karşılaştırıyor. Güzel ülkem!

Evet, güzeldi yaşadıklarım, unutamayacağım bir tecrübe idi benim için. Belki böyle bir şansım bir daha olmayacak. Edindiğim bilgi birikimi, mesleğimde beni daha da ileriye taşıyacak, biliyorum. Kendi ülkemde kendi insanıma güzel lezzetler sunmak ümidiyle...

SEN

Belki bilmezler sevdiğimi
Sen de yalnızlığın sesini bilmezsin
Kulakların sağır kalbimin sesine
Karanlığımı aydınlat gözlerinle

Baharınla çiçek açsın yüreğim
Yıldızlardan cemre düşür çölüme
Bilmem ki şimdi ben neyleyim
Sensiz atmaz benim huzur saatim

Emine Arsu-10/A

RESİM: FATMA ZEHRA UÇAR-11/F

ALOŞ

Okullar kapanmış yaz tatili gelmişti nihayet. Tüm öğrencilerin sevindiği gibi ben de seviniyordum. Ortaokulu bitirmiştim. Benim için yepyeni bir sayfa açılacaktı. Liseye başlamadan önce yaz tatilimi güzel geçirmek istiyordum. Ailece köye gittik. Çünkü evde herkes bu yazı köyde geçirmek istediğini söyleyip durmuştu aylardan beri. Hepimiz neşeliydik, mutluyduk. Dedemi, babaannemi göreceğim için de mutluydum ama en çok da Aloş'u göreceğim için seviniyordum. Aloş, kim mi? Ağabeyimin yavruyken alıp büyüttüğü kangal köpeği.

Köyün her mevsimi güzel olurdu. Yazları daha da eğlenceli geçiyordu. Güneş bir başka doğardı köyde. Belki de bana öyle geliyordu. Her sabah erkenden uyanıp yastığımı yorganımı alıp balkondan güneşin doğuşunu, dışarıyı seyretmek... Bir yandan avluda bağlı olan Aloş'un yamaca doğru havlamasını, tavukların, kuşların seslerini dinlemek tarif edilemez bir zevkti. Bu hafif, biraz nemli hava, ses cümbüşü inanılmazdı. Günler böyle gelip geçiyordu, güzeldi.

O gün de öyle olmuştu. Biraz geç uyandım, güneş tepedeydi. Kahvaltımızı yaptıktan sonra hep beraber evi topladık. En önemli görevlerim arasında kardeşlerime bakmak da vardı. Onlarla ilgiledim.

Bir hafta geçmişti bile. Babamın işe dönmesi gerekiyordu, büyük ablamın üniversite sınavı vardı. Onlar şehre döndüler, bu üzücü bir durumdu. Köyde sadece dedem, babaannem, büyük ağabeyim ve ben kaldık. Ağabeyim amcalarıma yardım etmek için kaldı köyde. Ben ise babaanneme yardım edecektim. Birkaç gün sonra annemi ve babamı özlemeye başladım bile ama yapacak bir şey yoktu. Benim birçok işim vardı. Artık sabahları kalkıp babaannemle kahvaltı hazırlıyorduk, ardından kahvaltı yapıyorduk, babaannem yaşlı olduğu için tüm temizliği ben yapıyordum. Ardından bahçenin öbür tarafında bulunan yazlık dediğimiz iki odalı evimizin de temizliğini yapıyordum. Sonra çöpleri döküyordum. Havalarda oldukça çok sıcak olduğu için bunalıyorduk.

Bir de çaresizce sahibinin elini bekleyen Aloş vardı. Aloş ağabeyimin köpeğiydi, yavruyken ağabeyimi onun kulağını keserken görmüştüm. Çok üzülümüşüm. Bir anlam verememiştim. Neden böyle yaptığını sorduğumda ağabeyim: "Korkusuz olur, yavuz olur hem de kurtlar kulaklarından ısıramaz" diye cevaplamıştı. Aklıma yatmadı o zamanlar, üstünde de pek durmamıştım. Onunla da ilgileniyordum. Ağabeyimin Aloş için aldığı unu, kepeği su ile katıp hamur haline getiriyordum, buna yal diyorduk. Ardından top halinde Aloş'a yedirdiyordum. Bu işi güneş tepeye çıkmadan yapmam lazımdı çünkü öğlene kalırsa köpeğin damağına yapışıyordu. Aloş'un su kovasını ve diğer boş kovayı alıp şırl şırl akan ve ferahlatan çeşmeden önce kendim içiyordum, ardından kovalara doldurup hemen Aloş'un yanına gidiyordum. O kadar bunalmış oluyordu ki kediler istediği gibi oradan geçiyor, Aloş hiç orali olmuyordu. Su kabına suyu koyuyordum, sonra Aloş'a serpiyordum, bizimki hemen kaçıyor hem de silkeliniyordu. Günler böyle geçip gidiyordu.

Birkaç gün sonra bir akşam hava kararmıştı. Ben ve babaannem yemek yapıyorduk, babaannem bazı baharatların bitmiş olduğunu, devamının yazlık evde olduğunu söyledi. bana dönerek yazlık evden baharatları getirmemi istedi. Birazcık korksam da feneri alıp aşağıya indim. Hava karanlıktı, yıldızlar parlıyordu, bir yandan köpek sesleri geliyordu. Elimde fener hızlı hızlı bahçeyi geçtim. Yazlık evin kapısını açıp kendimi içeri attım. Baharatları alıp dışarı çıktım, evin kapısını kilitledim. Amacım bir an önce babaannemin yanına dönmektir. Bu saatte ve karanlıkta dışarıda olmak hiç hoşuma gitmiyordu, elimde değil korkuyordum. Arkama döndüğümde karanlıkta parlayan bir çift göz gördüm. Aloş değildi, olsaydı anlardım. Bana doğru hırlayan bir çift göz... Havlıyordu sanki. Öyle çok korktum ki aklıma bin türlü şey geliyordu. Bu bir ayı olabilirdi çünkü gözleri yukarıdaydı. Sonra ayı değil kurt olabileceğini düşündüm, aylar havlamazdı. Bunun bir kurt olabileceğini düşünürken gözlerin ve hırıltının bana doğru yaklaştığını hissettim. Korkudan donup kalmıştım, hiçbir şey yapamıyordum. Tam o sırada Aloş koştura koştura karanlığa girdi, bir boğuşmadır başladı. Bir süre sonra bana bakan o bir çift gözün kaçtığını gördüm. Elimdeki feneri yakmayı akıl ettim. Anladım ki o bir çift göz aslında küçük hayvanlara saldıran birkaç tavuğu da kaçırıp siyah büyük köpektir. Hemen Aloş'un yanına gittim. Aman Allah'ım olamaz her tarafı kandı. Çok üzülüm Aloş'a bir şey olacak diye çok korkuyordum. İyice baktığımda kanının Aloş'un değil o siyah köpeğin kanı olduğunu anladım. O kadar çok mutlu oldum ki çünkü ona bir zarar gelmemişti. Şimdi ağabeyimin Aloş küçükken neden tasma aldığını, kulaklarını neden kestiğini şimdi daha iyi anlıyordum. Aloş'u hemen bağladım ve eve gittim. Başımından geçenleri hem dedeme hem de babaanneme anlattım.

Aloş'u çok seviyordum, o akşamki olaydan sonra daha da çok sevmeye başladım. Ona saygı duyuyordum, o korkusuz, karakteri olan bir köpektir. Artık onu tek ben değil herkes seviyor.

Hatice Doğan-9/G

YABANCI DİL ÖĞRENMENİN ÖNEMİ

Learning a foreign language has become an important skill in today's globalized world. Learning a language is not only essential for traveling to countries where that language is spoken or accessing resources in that language, but also for personal and professional development. Learning a new language increases mental flexibility, enhances problem-solving skills, and deepens cultural understanding. Moreover, it provides a competitive advantage in the business world as well as effective communication in international contexts. When a person can speak multiple languages, they are seen as more attractive candidates by employers and can access more opportunities in global markets. Therefore, learning a foreign language is critical not only for personal development but also for career success

Yabancı dil öğrenmek, günümüz küreselleşmiş dünyasında önemli bir beceri haline gelmiştir. Bir dil öğrenmek, sadece o dilin konuşulduğu ülkeye seyahat etmek veya o dildeki kaynaklara erişim sağlamak için değil aynı zamanda kişisel ve mesleki gelişim için de son derece önemlidir. Yeni bir dil öğrenmek; zihinsel esnekliği artırır, problem çözme becerilerini geliştirir ve kültürel anlayışı derinleştirir. Ayrıca, uluslararası iletişimde etkili olmanın yanı sıra iş dünyasında da rekabet avantajı sağlar. Bir kişi birden fazla dil konuşabildiğinde, işverenler tarafından daha çekici bir aday olarak görülür ve küresel pazarlarda daha fazla fırsat elde edebilir. Dolayısıyla, yabancı dil öğrenmek sadece kişisel gelişim için değil, aynı zamanda kariyer başarısı için de kritik bir unsurdur.

SELİN GÜL- İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ

PROVERBS AND IDIOMS IN ENGLISH

It is raining cats and dogs.
(Bardaktan boşalırcasına yağmur yağıyor.)

Once in a blue moon.
(Kırk yılda bir)

I feel under the weather.
(Kendimi kötü hissediyorum)

A coach potato.
(Televizyon karşısında yar gelip yatan kimse)

The early bird catches the worm
(Erken kalkan yol alır)

Don't count your chickens before they hatch.
(Dereyi görmeden paçaları sıvama)

Let the cat out of the bag
(Çıkar ağzındaki baklayı)

Don't cry over spilt milk
(Olmuşla ölmüşe çare yok)

Break a leg!
(İyi şanslar)

Think outside the box!
(Kalıpların dışında düşün)

SİVAS GİBİ ŞEHRİN Mİ YIKILDI?

Tarihin gördüğü en büyük askeri dehâlardan “Timurlenk” ve “Yıldırım” lakaplı iki Türk Hükümdar arasındaki iktidar mücadelelerine tanıklık eden Anadolu topraklarından Sivas şehrinin Timur tarafından fethedilmesi sonucunda o dönemde Sivas'ta olaylar nasıl gerçekleştiği konusuna girmeden önce Timur'a neden Timurlenk, I. Bayezid'e neden “Yıldırım” lakapları verilmiştir sorusuna cevap arayalım.

Timur, sağ ayağı aksak kalacak şekilde darbe aldığından dolayı kendisine Farsça “Timurlenk”, Türkçe olarak ise “Aksak Timur” denilmiştir. “Yıldırım” lakabının I. Bayezid'e nasıl verildiği konusunda çeşitli rivayetler vardır: Bunlardan en yaygın olanı I. Bayezid'in savaş meydanlarına hiç beklenmeyecek bir süratle ulaşmasıdır.

Peki, bu iki Türk hükümdar neden karşı karşıya gelmişlerdir?

Türk devlet geleneğinin bir özelliği olan “Türk Cihan Hâkimiyet-i Fikri”, Türk devletinin dünyadaki diğer devlet ve milletleri hâkimiyeti altına alarak yönetmesi fikridir.

Kut geleneği gereği Türk Kağanının sadece Türklerin değil tüm dünyanın Kağanı olduğuna inanılır ve fetihler bu esasa uygun olarak yapılırdı. Tanrı'nın cihan hâkimiyetini Türklere emanet ettiğine inanırlardı. Bu yüzden bu iki hükümdarlar sadece kendilerinin Cihan'a hâkim olacağı düşüncesinden hareketle diğerinin emrine girmek istememişlerdir.

“Timurlenk” ve “Yıldırım” arasındaki ilk restleşmeler şu şekilde cereyan etmiştir. Timur'un düşmanlarından Karakoyunlu Hükümdarı Kara Yusuf ile Bağdat Hükümdarı Ahmet Celâyir'in Yıldırım Bayezid'e sığınarak onu kışkırtması; Osmanlılar tarafından Anadolu'da toprakları alınan Türkmen beyleri de Hindistan seferinden dönen Timur'a sığınarak, onu Osmanlı sultanına karşı kışkırttılar. Bu gelişmeler Timur ile Bayezid arasında karşılıklı hakaretleşmeye varan mektuplaşmalara yol açtı.

Yıldırım Bayezid, Timur'un Karakoyunlu Hükümdarı Kara Yusuf ile Bağdat Hükümdarı Ahmet Celâyir'i iadesi için tehdit içerikli mektubuna karşı hiddetlendi ve mültecileri göndermek istemedi.

Timur Osmanlılara müşkülât çıkarmak üzere Sivas, Kayseri ve Malatya taraflarında bulunan Moğol istilasından artakalan kendi cinsinden olan göçebe Tatarları da Osmanlı aleyhine tahrik etmekte idi. Yıldırım Bayezid, Erzincan Emiri Mutahharten'in kendisine tabi olarak vergisini göndermesini bildirdi ise de Erzincan Emiri buna yanaşmayarak keyfiyeti Timur'a yazdı. Timur bu münasebetle Bayezid'e hem tehdit ve hem nasihati havi name yolladı fakat buna karşı Osmanlı hükümdarı sert cevap verdi ve cevabında “Seninle ne zamandan beri muharebe etmek isterdim, şimdi bunu fiile çıkarmağa azmettim; sen gelmezsen ben gelirim” demişti. Bu sebeple Yıldırım Bayezid, Memlûk Sultanına müracaat ile Timur'a karşı birlikte hareket edilmesini teklif etti ise de Memlûk Emirleri bu müracaatı kabul etmediler.

Sivas Hükümdarı Kadı Burhaneddin'in, Akkoyunlu Hükümdarı Karayölük Osman Bey tarafından 1398 tarihinde öldürülmesinden sonra Sivaslılar şehri Akkoyunlu Hükümdarı Karayölük Osman Bey'e teslim etmeye karşı direndiler. Bunun üzerine şehrin yağmalanmasından korkulduğu için Osmanlı padişahı Yıldırım Bayezid'e haber gönderildi ve şehri teslim alması istendi. Yıldırım Bayezid'in oğlu Emir Süleyman, Sivaslıların yardım isteği karşısında Sivas'a gelerek şehri teslim aldı.

Sivas, Osmanlı hâkimiyetine girmekle de Timur tehlikesinden kurtulamadı. Osmanlı için büyük bir tehdit oluşturan Timur ordusu Anadolu'ya ilerlemeye başlamıştı. Yıldırım Bayezid İstanbul'u kuşattığı bir sırada Timur, Gürcüleri yendikten sonra Erzurum Pasinler üzerinden süratle Sivas'a yürüdü. Erzincan yoluyla Sivas'a gelen Timur ordusu Sivas'ı 18 gün muhasara etmiştir.

Sivas'ın sıkı surette kuşatılması üzerine Sivas valisi olan Yıldırım Bayezid'in oğlu Şehzade Süleyman Çelebi, Timur ordusuna karşı koymanın güçlüğüne anlayarak kalenin müdafaasını Malkoçoğlu Mustafa Bey'e bırakarak şehirden ayrılmıştı. Şehri kuşatan Timur, kurduduğu mancınıklarla kaleyi şiddetli bir ablukaya almıştı. Şehirdekiler kalenin düşeceğini anlayınca kale muhafızı Malkoçoğlu Mustafa Bey 27 Ağustos 1400 Cuma günü, daha fazla direnme imkânı kalmadığından ve bilhassa kan dökülmesini önlemek amacıyla şehri teslim etmek zorunda kalmıştı. Timur Sivas'ı kan dökmeyeceğine söz vererek teslim almasına rağmen 4000 Osmanlı askerini kazdırdığı büyük çukurlara diri diri gömdürmek suretiyle öldürtüp "İşte sözümü tuttum bir tanesinin bile kanını dökmedim" demiştir. Hatta Timur daha da ileri giderek, şehir halkının Timur'un merhametine sığınarak kendisine karşı "Rahlelerle başlarına mushaflar verip... zikrullah ile gönderdikleri" bin kadar çocuğu da atlarına çiğneterek öldürmüştür.

Sivas'ın güney tarafındaki girişinde bulunan Halfelik Kabristanı'nın bu dönemin hatırası olduğu, o dönemde Kur'an'ı öğrenen talebelere Halife adı verildiği ve bu yüzden Timur'un talebeleri atlara çiğneterek öldürtmesi sebebiyle bu bölgeye Halfelik adının verildiği rivayet edilmektedir.

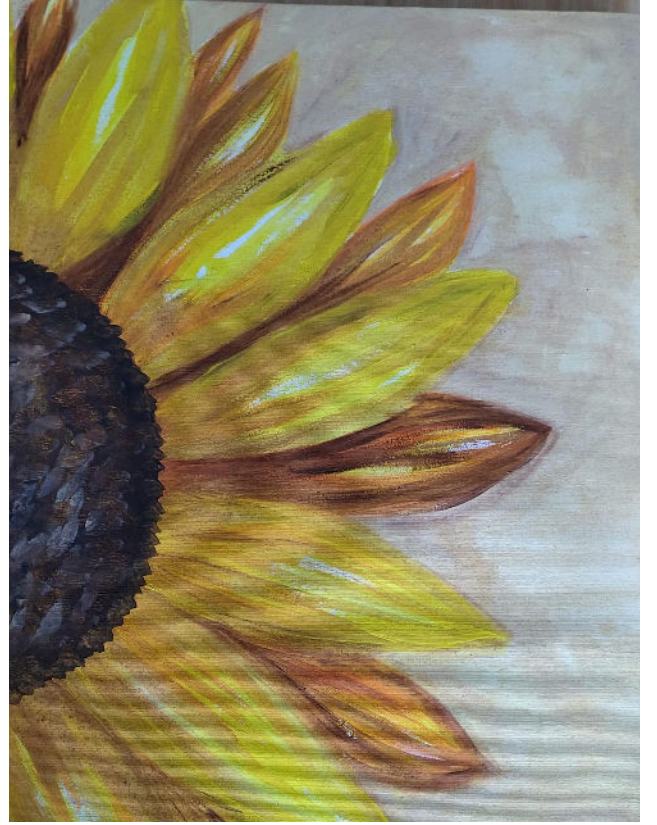
Timur kısa bir süre önce Bayezid'in aldığı Kadı Burhaneddin'in başkenti Sivas' a 27 Ağustos 1400 tarihinde girerek Müslüman ve Hıristiyan ayrımı yapmadan kenti savunan herkesi kılıçtan geçirdikten sonra halktan aman parası aldı; bundan başka Timur pek mamur olan Sivas'ı harabeye çevirdi ve bir kısım şehir halkını yanına alarak memleketine götürdü; bunlar arasında miktarı epey bir yekun tutan kızlar da vardı.

Timur Sivas'ı aldıktan sonra Yıldırım Bayezid'e yazdığı mektûbda "Sivas hâdisesinden ders alıp sulh yoluna girmesini, kendisinin İlhanlı neslinden geldiğini, küçüğün büyüğe itaatinin vâcib olduğunu yazmıştır." Ayrıca Haleb Nâibine gönderdiği mektûbda da "Osmanoğlu denen bu çocuğun edebinin kıtlığını duyup kulağını çekmek istedik ve onun ülkelerinden Sivas ve diğer yerlerde onun vaziyeti hakkında sizin de duyduğunuz şeyler yaptık" demektedir.

Sivas'ın Timur tarafından tahribi halk arasında derin bir üzüntü ve korku meydana getirmiştir. Bu sırada Şehzade Ertuğrul'un da vefat etmiş olması Yıldırım Bayezid'in üzüntüsünü daha da artırmıştır. İşte bu üzüntülü ruh halinde Yıldırım'ın Uludağ'ın eteğinde bir çobanın kaval çaldığını işittiğinde "...çal bre çoban çal ne canın yandı ne ciğerin yakıldı? Ertuğrul gibi oğlun mu öldü? Sivas gibi şehrin mi yıkıldı?" demekten kendini alamadığı rivayet edilmektedir.

RESİM: TUANA BALK-11/D

RESİM: YASEMİN KAÇAR-11/D

RESİM: NİDA KOÇ-11/F

RESİM: MERVE ÇEKİÇ-11/D

EDEBİYAT TOPLUMUN AYNASIDIR

Edebiyatın konusu insandır. Bu sebeple toplumda siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik, dini, hukuki vb. alanlarda meydana gelen olaylar, değişimler edebiyata malzeme olur ve tema olarak işlenir. Yeni fikirlerin ortaya çıkmasında ve yayılmasında öncülük görevi yapan edebiyat, topluma yön verir. Edebiyat alanında çalışma yapan sanatçılar ise toplumda meydana gelen değişimi en çok gerçeği yansıtmaya iddiasında olan roman türü ile ortaya koymaya çalışır. Bir tarih kitabı özelliği taşımayan romanlardan hareketle bir halkın tarihsel süreçteki ekonomik ve sosyolojik yapısını, toplumsal kabullerini veya itirazlarını, dünyaya bakışı ve değer yargıları vb. hakkında bazı verilere ulaşılabilir. (Bozdoğan 2008: 8) Gerçeklerle dolu hakikatsiz hikâyelerinde geleceğin tarihini yazan romancı ise zamanın ruhunu kavradığı takdirde en karmaşık problemlere bile değinmeden geçemeyecektir. (Özel 2018: 275, 283) Bu yüzden insanoğlunun geçmiş tecrübesinin ortaya konmasında hayatı yansıtmaya iddiasında olan edebî eserler, bu özellikleri/iddiaları ile değerli kaynaklar hâline gelir ve geçmişe dair resmi kayıtların yansıtamadığı insani tecrübeyi ortaya koyarak yol gösterici olmaya başlar. (Çelik 2023: 1, 30) Edebiyat toplumun aynasıdır görüşü, edebiyatın edebî eserler aracılığı ile toplumda olan biteni bir ayna gibi tarafsız olarak gösterdiği için kabul görmüş bir ifadedir. Ancak sanatçı, edebî eserde görünenden ziyade görünmeyeni, duygu ve düşünceleri, hayalleri, gelecekte beklenenleri de yansıtır. Toplumun önünde giden, ona yol gösteren, toplumu aydınlatan sanatçının, bu sorumluluğu da en çok roman türü ile yerine getirdiği görülür.

Türk edebiyatı, roman türü ile Tanzimat Dönemi'nde tanışır. Bu dönemin sanatçıları, ortaya koydukları eserlerde türün imkânlarından oldukça faydalanarak eğitim, cehalet, batılılaşmanın yanlış anlaşılması, yabancı mürebbiyelerin sebep olduğu ahlaki çöküntü gibi konulara temas etmişlerdir. Literatürde "Hâce-i Evvel" adıyla anılan Ahmet Mithat Efendi, *Felatun Bey ve Rakım Efendi* (1875) romanında Rakım Efendi karakteri ile insanın aldığı eğitim sonucu hayatta başarılı olunacağını telkin ederken Felatun Bey karakteri ile eğitimsizliği, alafanga düşkünlüğü sebebiyle hayatta çeşitli felaketlere uğrayan insan tipi çizer. Yine bu dönemde Namık Kemal, *İntibah* (1876) romanında Ali Bey'in aldığı özel eğitim üzerinde dururken Edebiyat-ı Cedidecilerin öncüsü, hocası R. Mahmut Ekrem, Türk edebiyatının ilk realist romanı *Araba Sevdası*'nda (1898) ana karakter Bihruz Bey'in cehaleti ile alay eder. Servet-i Fünun Dönemi sanatçıları ise daha çok aile içi ve aşka dair problemleri ele alıp bireysel konuları önceleyerek huzuru toplumdan uzaklaşmakta ve yalnızlıkta aramıştır.

Millî Edebiyat Dönemi'nde Anadolu'ya yönelen sanatçılar, aydın kimlikleri ile yaşadıkları, gördükleri Anadolu'nun, bildiklerinden çok farklı olduğuna şahit olurken kendi kaderine terk edilmiş Anadolu insanının geri kalmışlığını, eğitimsizliğini sorgular. Millî Mücadelenin başarıya ulaşmasında Anadolu'ya geçen aydın kesimin, Anadolu halkı ile bütünleşme çabası ve vatanın kurtarılma ülküsü etrafında birleşmeleri etkili olur. Modern Türk şiirinin kurucularından, dönemin önemli sanatçısı Yahya Kemal, 1921 yılında Dergâh mecmuasında yayınladığı "Üç Tepe" adlı makalesi ile yeni bir edebiyatın programını verirken Metristepe'yi mihrak olarak gösterir. Yine "Memlekette Bahsedilen Edebiyat" adlı yazıda "mektepten memlekete" sözü ile edebiyatın bir cemiyetin ve bir iklimin ifadesi olduğunu belirten Y. Kemal; aydınlara memleketi, Türk edebiyatının çerçevesi haline getirmeleri gerektiğine işaret eder. Millî Mücadele'nin başarıyla sonuçlanması ile Anadolu'yu ve Anadolu insanını yakından tanımak, tanıtmak düşüncesi edebiyatta ilgi görür. Eserlerinde Anadolu ve Anadolu insanının problemlerini İstanbul'dan seyrederek değil bizzat gezip görerek anlatmaya başlayan sanatçılar, bir taraftan geçmişle hesaplaşır diğer taraftan iyimser bir bakış ile tabiat, yoksulluk ve cehaletle mücadele etmişlerdir. Bu yıllarda eğitim ve öğretmen konusu da birçok romana konu edilmiştir. En duygusal romanlarında dahi insanın ve hayatın bir kesitini ortaya çıkaran Reşat Nuri Güntekin'in, roman

1 Yahya Kemal, "Üç Tepe", Dergâh, I/1,15 Nisan 1921.

kahramanları arasında öğretmenlerin ön planda olduğu görülür. *Çalılıkusu* (1922) romanında Kuşadası Mektebi'ne öğretmen olarak gitmekle kendi insanına hizmet etmenin onur ve gururunu tercih eden Feride, idealleri uğruna hayatın güzelliklerinden vazgeçer. Yazar, Feride aracılığı ile nesiller boyu öğretmenlik mesleğini yücelterek genç kızlara örnek olmuş, onlara bir mefkûre aşılamaştır. Türk romanının İstanbul'dan Anadolu'ya geçişi olarak yorumlanan *Çalılıkusu*'nda Reşat Nuri, toplum meselelerini insandan asla ayrı düşünülmeceğini gösterir. R. Nuri Güntekin, eğitim konusunu işlediği bir diğer romanı *Yeşil Gece*'de romanın ana kahramanı Ali Şahin'i, heyecanlı ve inkılapçı bir öğretmen olarak tanıtır. (Enginün, 2013: 267-268, 286-288)

Millî Mücadele'nin içinde yer alan ve adı Sultanahmet mitingi ile sembolleşen on başı Halide Edip'in, Millî Mücadele'yi ve eğitim- öğretim konularını birlikte ele alıp işlediği *Vurun Kahpeye* (1926) romanının kahraman öğretmeni Aliye, Kuvayimilliyeye destek veren, kararlı ve mesleğine hâkim idealist bir öğretmendir. H. Edip, Aliye'nin kimlik ve kişiliğini, romanın başından sonuna kadar "Toprağınız toprağım, eviniz evim, burası için, bu diyarın çocukları için bir ana, bir ışık olacağım ve hiçbir şeyden korkmayacağım; vallahi ve billahi" (Adivar, 1926: 1, 18, 40, 167, 176, 179) şeklindeki yemini ile halkın içine giren öğretmen (aydın) kimliğine işaret eder. Aliye'nin bu şekilde ant içmesinde öğretmenin "Anadolu'da çalışınız." (Adivar, 1926: 4) telkini etkili olur. İstanbul'dan Diyarbakır'a giden memurların yerli halkla kaynaşmadan ayrı bir tabaka halinde yaşayışlarını bir isyan ortamında anlattığı *Zeyno'nun Oğlu* (1928) romanında Halide Edip, Anadolu'da görevli aydınlara ciddi tenkitler yöneltir. İnsandan umudunu hiçbir zaman kesmeyen Halide Edip, hayat tecrübelerinden yararlanarak yazdığı romanlarında en dehşet verici sahnelerde bile eğitim aracılığı ile insanın olumlu taraflarının ortaya çıkacağına inanır. (Enginün, 2103: 279, 281) Yine Cumhuriyet Dönemi'nde Atatürk ilke ve inkılaplarının ateşli savunucusu Ethem İzzet, *On Yılın Romanı* (1933) eserinde öğretmen Torun ile avukat Erhan'ın diyalogları üzerinden yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitimde katedilen mesafeleri ve gelişmelerden övgü ile söz eder. (Orakçı, 2018: 23)

Anadolu'nun sefaletini yakından gören, eserlerinde kuşaklar arasında yaşanan çatışmaları, modernleşmeyi yanlış anlayan, kendi eğitiminden ve kimliğinden yoksun birtakım aydın geçinen kimseleri çeşitli yönleri ile işleyen Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Yaban* (1932) romanında köy ve aydındaki bozulmayı işlerken özellikle halkın geri kalışı ve eğitimsizliği konusunda aydın kesimi sorumlu tutar. Anadolu halkı, kendisine uzun süre kayıtsız kalan aydını anlayamadığı için onu "yaban" olarak tanımlar. Yakup Kadri, romanda devrinin halkına yabancı kalan aydının uyanması gerektiğini ima ederken kendisini de tenkit eder. Karaosmanoğlu, aydının görevini yeterince yapamadığının itirafı olan *Yaban*'dan sonra halkla bağıni koparmış aydının, çıkar peşindeki siyasetçilerin ve ülküsünü kaybetme yolundaki insan ve particilerin güçlü eleştirisini ise *Panorama* (1953) romanında yapar.

2 Akşam, nu. 1865-1909, 16 Kanun u evvel 1329/ 1923-29 Ocak 1924. Kânunusani. Eser iki yıl sonra kitap olarak basılır.

1940'dan itibaren başlayan ihmal edilen köy ve köy insanına yönelik, Cumhuriyet fikri etrafında işlenen köy romantizmi Y. Kadri Karaosmanoğlu'nun Türk aydını ile köylü arasındaki kopukluğu anlatan *Yaban* (1932) romanıyla yerini köy gerçekliğine bırakır. Özellikle Köy Enstitüleri'nden mezun olan köy kökenli sanatçılar, bir süre köy gerçeğini kendi gözlem ve tecrübelerinden gelen sıcaklıkla anlatarak uzun yıllar devam edecek köy-kasaba ya da Anadolu roman akımını başlatır. *Bizim Köy* (1950) romanında köy hayatına ve köye dair gözlemlerini anlatan Mahmut Makal, Köy Enstitülü yazarlara konu ve tema bakımından kaynak olur. Dünya görüşü olarak benimsedikleri ideolojilerin etkisi ile yeni yapılanma ve arayışlara giren, toplumcu gerçekçi sanat anlayışı doğrultusunda eser veren Fakir Baykurt, Kemal Tahir, Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Samim Kocagöz, Kemal Bilbaşar, Necati Cumalı, Talip Apaydın gibi sanatçılar, varsıllık-yoksulluk, ağa-ırgat, yönetici-köylü, mütegalibe-köylü gibi izlekleri tema olarak işledikleri eserlerde, Anadolu'nun ücra köşesinde yaşayan halkın okul, öğretmen, eğitime bakışını da yansıtır.

1950'li yıllardan itibaren çok partili hayata geçiş ile oluşan özgür ortam, bazı ideolojik yapılanma ve gruplaşmaları, arayışları beraberinde getirirken aydın bakışın egemen olduğu görülür. Önce düşünsel planda gerçekleşen çatışmalar daha sonra eyleme dönüşerek toplum gündemini 1980'li yıllara kadar uzun süre meşgul eder. Her iki görüşü temsil eden yazarların, romanlarına yaşanan bu hadiselerin yansıdığı görülür. Bir dönemin yargılanışı ya da 12 Mart / 12 Eylül olayları olarak adlandırılan döneme tanık olmuş Hüseyin Nihal Atsız, Emine Işınsoy, Sevgi Soysal, Melih Cevdet Anday, Mustafa Miyaseoğlu, Tarık Buğra, Adalet Ağaoğlu, Füzünan, Mehmet Niyazi Özdemir gibi sanatçılar, toplumun yaşadığı olayları sahip oldukları dünya görüşüne göre farklı bir duyarlılık ile işlemişlerdir. Mehmet Niyazi Özdemir, *Var Olmak Kavgası* adlı romanında çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmak için millî kimliğimizden, dini ve millî değerlerimizden taviz vermeden Türk toplumunu yeniden inşa edecek nesiller yetiştirmek için Anadolu'daki unutulmuş halktan başlamak gerektiğini vurgular. Halide Nusret Zorlutuna'nın kızı Emine Işınsoy, kendisini Türk milliyetçiliği cenahında konumlamış bir sanatçıdır. Azap Torakları adlı eserinde Batı Trakya Türklerinin sıkıntılarını, acılarını dile getiren sanatçı, Sancı romanında Türkiye'nin 1980 öncesi meydana gelen siyasi hadiselerini işler. Yazar, ülkücü camiadan seçtiği, tarihi gerçekliği olan roman karakteri Dursun Önkuzu ile ideolojik çatışmalara kurban olan gençlerin, yaşadığı acı gerçeklere dikkat çeker.

1980 sonrasında günümüze kadar roman üzerine aldığı sorumluluğu bugün modern, postmodern, klasik, fantastik gibi roman türlerinde kullandıkları farklı anlatım teknikleri, dil ve üslup, temalarla yerine getirmeye devam etmektedir. Sanatçı, romanın arka planında işlediği tarih ile okuyucusuna dönemin zihniyeti ile ilgili önemli çıkarımlarda bulunmasında yardımcı olurken toplumu aydınlatmaya, yol göstermeye devam etmektedir.

KAYNAKLAR

- ADIVAR, Halide Edip, *Vurun Kahpeye*, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul, (1926).
- BOZDOĞAN, Ahmet, *Romanda Türkiye Dışındaki Türk Dünyası*, Akçağ Yayınları, Ankara, (2008).
- ÇELİK, Selma, "1970-1980 Arası Türk Romanında Ekonomi", Doktora tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, (2023).
- ENGİNÜN, İnci, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yayınları, İstanbul, (2013).
- GÜNDÜZ, Osman, *Cumhuriyet Devri Türk Romanı*, Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000, ed: Ramazan Korkmaz, Ankara: Grafiker Yayınları, 377- 516. (2018).
- ORAKÇI, Adem, *Teacher and Education in the Turkish Novel*, International Journal of Languages' Education and Teaching Volume 6, Issue 2, June 2018, p. 18-36, (2018).
- ÖZEL, Mustafa, *Roman Diliyle İktisat*, Küre Yayınları, İstanbul, (2018).

DR. SELMA ÇELİK
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENİ

GENÇLIK GELECEKTİR...

"Cumhuriyetimizin 100. Yılında Sanayiciler Geleceğin Gençleri ile Buluşuyor;" projesi kapsamında okulumuz Moda Tasarım Teknolojileri Alan öğretmen ve öğrencileri okul müdür yardımcımız rehberliğinde "Sior Socks" çorap fabrikasını ziyaret ettiler.

HEDEF

HEDEF

PROF. DR. RECEPTOPARLI
Türk Dil Kurumu Bilim Kurulu Üyesi

SÖYLEŞİ
"DİLİMİZİN ZENGİNLİKLERİ"

TARİH: 21.12.2023
SAAT: 13.30

